

Priopćenje za medije

Luxembourg, 27. travnja 2021.

Prvi pregled koji je Sud obavio u dosad neistraženom području: rizici i izazovi povezani s financijskim doprinosima koje EU i njegove pojedine države članice primaju od zemalja koje nisu članice EU-a

EU i njegove države članice primaju financijske doprinose od nekoliko zemalja koje nisu članice EU-a. Upravljanje tim doprinosima sa sobom nosi određene rizike, od kojih su neki posljedica Brexita. O tome je riječ u prvom sveobuhvatnom pregledu te malo poznate teme koji je Europski revizorski sud (Sud) danas objavio. Države članice Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) također daju izravne financijske doprinose određenim državama članicama EU-a kao rezultat paketa dogovora postignutih kada je državama članicama EFTA-e odobren pristup unutarnjem tržištu EU-a. Navedeni doprinosi povezani su s određenim ključnim izazovima: potrebno je zajamčiti da su ti doprinosi razmjerni koristima koje se ostvaruju od pristupa unutarnjem tržištu te da su komplementarni mjerama EU-a, uz istodobno ograničavanje rizika od dvostrukog financiranja.

Doprinosi koje je uplatilo 18 zemalja koje nisu članice EU-a čine oko 1 % prihoda EU-a. Riječ je o iznosu od približno 7 milijardi eura tijekom razdoblja 2014. – 2019., pri čemu su najveći doprinos uplatili Švicarska i Norveška (svaka po 2,2 milijarde eura), Turska (1,3 milijarde eura) i Izrael (1,0 milijarda eura). Zauzvrat, zemlje koje nisu članice EU-a na temelju tih financijskih doprinosa dobivaju pristup programima ili aktivnostima EU-a kao što su Obzor 2020. ili Erasmus+. Povrh tih doprinosa koji se plaćaju izravno EU-u, četiri države članice EFTA-e (Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska) pružaju svake godine u prosjeku 0,5 milijardi eura izravno određenim državama članicama EU-a kako bi se dopunila kohezijska politika EU-a, i to smanjenjem socijalnih i gospodarskih nejednakosti u EU-u i Europskom gospodarskom prostoru.

„Cilj je ovog pregleda pružiti sveobuhvatnu sliku o financijskim doprinosima koje zemlje koje nisu članice EU-a pružaju izravno EU-u i nekima od njegovih država članica, kao temi koja je uglavnom nepoznata”, **izjavio je François-Roger Cazala, član Europskog revizorskog suda zadužen za ovaj**

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke pregleda koji je izradio Europski revizorski sud. Cjeloviti tekst pregleda dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

pregled. „Ovim se pregledom prvi put daje uvid u izazove s kojima se EU suočava u vezi s tim doprinosima i njihovim upravljanjem.”

Jedan je od takvih izazova promicanje transparentnosti i odgovornosti u korist zainteresiranih javnih i proračunskih tijela, i to redovitim i detaljnim izvješćivanjem o doprinosima koje svaka zemlja koja nije članica EU-a pruža svakom pojedinom programu ili aktivnosti EU-a.

Kratkoročno gledano, jedan od ključnih izazova koji su istaknuli revizori odnosi se na učinak Brexita na doprinose koje EU prima od zemalja koje nisu članice EU-a. Učinak Brexita na izračune pojedinačnih doprinosa dovest će do sveukupnog povećanja doprinosa koje trebaju pružiti zemlje koje nisu članice EU-a.

Revizori ističu i izazove povezane s doprinosima koje zemlje članice EFTA-e izravno plaćaju određenim državama članicama EU-a (tj. doprinosima koji se ne uplaćuju u proračun EU-a), nad kojima institucije EU-a nemaju izravan nadzor. Navedeni doprinosi mogu se smatrati partnerskim doprinosom zemalja članica EFTA-e za njihovo sudjelovanje na unutarnjem tržištu EU-a. Iako se u pregovorima u određenoj mjeri uzimaju u obzir koristi koje te zemlje ostvaruju sudjelovanjem na unutarnjem tržištu, ukupni doprinosi rezultat su političkog dogovora i ne postoji posebna metodologija na kojoj se temelji njihov izračun. EU će se u budućim pregovorima s tim zemljama nositi s izazovom jamčenja razmjernosti tih financijskih doprinosa koristima koje zemlje ostvaruju od pristupa unutarnjem tržištu.

Kad je riječ o izvršenju doprinosa izravno plaćenih određenim državama članicama EU-a, postoje dva zasebna zakonodavna okvira i mehanizma upravljanja, izvješćivanja, unutarnje kontrole i revizije (za bespovratna sredstva Norveške/EGP-a i za doprinos Švicarske proširenom EU-u). Tim se doprinosima nadopunjuje kohezijska politika EU-a, koja se temelji na trećem, različitom skupu propisa i postupaka. Stoga u nekim državama članicama postoje tri različita mehanizma upravljanja koji se primjenjuju za rješavanje pitanja u vezi sa sličnim ciljevima politika. Glavni je izazov u pogledu složenog paralelnog postojanja triju mehanizama upravljanja zadovoljavanje potrebe za djelotvornom koordinacijom, postizanje najveće moguće komplementarnosti i ograničavanje rizika od dvostrukog financiranja mjera.

Osnovne informacije

Sud je za potrebe ovog financijskog pregleda analizirao razdoblje 2014. – 2019. Pregled se odnosi na doprinose programima i aktivnostima EU-a, na temelju primjera programa Obzor 2020. i Erasmus+ (programi kojima je pružen najveći doprinos), kao i doprinose država članica EFTA-e koji se isplaćuju izravno određenim državama članicama EU-a (u znatnim iznosima). U pregledu se razmatraju i doprinosi pruženi izravno državama članicama EU-a, konkretno bespovratna sredstva EGP-a/Norveške i doprinos Švicarske.

Tijekom razdoblja 2014. – 2019. doprinose u korist proračuna EU-a pružilo je sljedećih 18 zemalja koje nisu članice EU-a: države članice Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) (Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska), zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u (Albanija, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Srbija i Turska), potencijalne kandidatkinje za članstvo u EU-u (Bosna i Hercegovina i Kosovo), zemlje europske susjedne politike (Armenija, Gruzija, Izrael, Moldova, Tunis i Ukrajina) i Farski Otoci.

Ovaj dokument nije revizijsko izvješće, nego pregled koji se temelji na javnim informacijama koje su posebno prikupljene u tu svrhu u razdoblju do prosinca 2020.

Pregled koji su izradili revizori Suda naslovljen „Financijski doprinosi koje EU i njegove države članice primaju od zemalja koje nisu članice EU-a” dostupan je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu) na 23 jezika EU-a.

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu